

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 21 listopada 2011 r.

**Pan
Waldemar Grochowski**

Wójt Gminy Borów

P/11/083
LWR-4101-15-02/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła kontrolę Urzędu Gminy w Borowie w zakresie przygotowania struktur obrony cywilnej do realizacji zadań w okresie wojny i pokoju.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 8 listopada 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie przygotowanie struktur obrony cywilnej do realizacji zadań w okresie wojny i pokoju na terenie gminy Borów. Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości dotyczyły tak organizacji, jak i realizacji zadań obrony cywilnej na terenie gminy.

1. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia sposób organizacji obrony cywilnej gminy Borów w aspekcie określonych prawem zadań obrony cywilnej. I tak, w badanym okresie nie dokonano oceny stanu przygotowań obrony cywilnej za rok 2010, a zawarte w przedkładanym do Powiatu sprawozdaniu Rb 28S dane były nierzetelne, a wiele pozycji tego sprawozdania pozostawało niewypełnione. Nie sporządzano także rocznych planów działania w zakresie

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

obrony cywilnej oraz wykazu podmiotów przewidzianych do realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej, pomimo że stanowiło to wymóg określony przepisami § 3 pkt 1 i 24 oraz § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin². NIK zwraca również uwagę, że plan działania obrony cywilnej gminy Borów został sporządzony w 1995 r. tj. ponad 15 lat temu i do czasu kontroli nie był aktualizowany.

W badanym okresie Wójt Gminy Borów, jako szef obrony cywilnej gminy, nie ustalił zadań z zakresu OC dla działających na terenie gminy podmiotów, a w szczególności – dla Ochotniczej Straży Pożarnej, będącej najważniejszą społeczną organizacją ratowniczą na terenie gminy, pomimo że stanowiło to wymóg określony w § 4 pkt 4 rozporządzenia.

W wyniku kontroli ustalono także, że wszystkie osiem utworzonych na terenie gminy Borów formacji obrony cywilnej faktycznie nie istniało, pomimo że o ich istnieniu sprawozdawano do Starostwa Powiatowego w Strzelinie. W związku z tym nie mogło zaistnieć zintegrowanie sił obrony cywilnej, właściwych służb oraz społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska, przewidywane postanowieniami § 3 pkt 15 rozporządzenia.

2. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia także sposób realizacji wymaganych prawem zadań obrony cywilnej w gminie Borów. I tak szef obrony cywilnej gminy nie sporządził planu obrony cywilnej, nie zapewnił szkoleń ludności w zakresie obrony cywilnej, nie przygotował i nie zapewnił niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych, pomimo że stosownie do postanowień § 3 pkt 2, 5, 13 i 26 rozporządzenia, miał obowiązek realizacji tych zadań.

NIK zwraca też uwagę, że przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach, stosownie do postanowień § 3 pkt 6 rozporządzenia stanowiące zadanie szefa obrony cywilnej gminy, zostało zrealizowane poprzez objęcie zasięgiem syren alarmowych 80% mieszkańców gminy (1060 osób nie było objętych tym systemem ostrzegania). NIK pozytywnie odnosi się do faktu wprowadzenia SMSowego systemu powiadamiania i ostrzegania ludności. Zwraca jednak uwagę fakt, że systemem objęta była nieznaczna część mieszkańców gminy, bo według stanu na 30 sierpnia 2011r. było to zaledwie 325 osób z ponad 5 tysięcy mieszkańców Gminy.

² Dz. U. Nr 96, poz. 850, nazywanego dalej „rozporządzeniem”

Izba zwraca również uwagę, że przygotowywanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze oraz planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności, stosownie do postanowień § 3 pkt 8 i 9 rozporządzenia stanowiące zadanie szefa obrony cywilnej gminy, zostało zrealizowane jedynie w formie planu samoewakuacji ludności i inwentarza z rejonów zagrożonych. Tymczasem zgodnie z planem obrony cywilnej powiatu strzelińskiego czynnikami stwarzającymi zagrożenie na obszarze powiatu były: promieniowanie radioaktywne, toksyczne środki przemysłowe, broń konwencjonalna, działalność sabotażowo-dywersyjna, czynniki pogodowe, epidemie, plagi zwierzęce oraz pożary. Gmina nie dysponowała wyposażeniem koniecznym do rozwinięcia planowanego zespołu miejsc szpitalnych. W świetle wyjaśnień Pana Wójta służbę medyczną zapewnia obecnie Samodzielny Publiczny Zakład Ambulatoryjnej Opieki Zdrowotnej w Borowie w formie pomocy doraźnej oraz w przypadku konieczności udzielenia pomocy na miejscu zdarzenia - jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, które posiadają wyszkolonych ratowników przedmedycznych i odpowiedni sprzęt. Z kolei opiekę szpitalną zapewnia Szpital w Strzelinie.

Należy przy tym dodać, że gminny plan obrony cywilnej nie obejmował ochrony pól rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, na wypadek zagrożenia zniszczeniem, co stosownie do postanowień § 3 pkt 10 rozporządzenia stanowi zadanie szefa obrony cywilnej gminy.

3. Odnośnie zasobów, jakimi dysponuje Urząd Gminy Borów na potrzeby obrony cywilnej Najwyższa Izba Kontroli odnotowuje, że w badanym okresie jedynymi zaplanowanymi w budżecie gminy środkami na działania obrony cywilnej była dotacja z budżetu państwa w wysokości 1000 zł rocznie, a środki te wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem tj. na zakup bezprzewodowej stacji pogodowej, farby do konserwacji syren alarmowych i sprzętu komputerowego na potrzeby obsługi stanowiska ds. obronnych, obrony cywilnej, ochrony przeciwpożarowej i zarządzania kryzysowego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Przeprowadzanie raz w roku oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.*
2. *Sporządzanie rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej oraz aktualizację planu działania obrony cywilnej gminy.*

3. *Sporządzenie wykazu podmiotów przewidzianych do realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej oraz określenie zadań dla tych podmiotów.*
4. *Sporządzenie planu obrony cywilnej.*
5. *Zapewnienie szkoleń ludności w zakresie obrony cywilnej.*
6. *Zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.*
7. *Podjęcie działań w celu zwiększenia zasięgu systemu alarmowania, w tym systemu SMSowego.*
8. *Zaplanowanie i przygotowywanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia.*
9. *Zaplanowanie i przygotowanie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, na wypadek zagrożenia zniszczeniem.*
10. *Przekazanie szefom obrony cywilnej powiatu i województwa informacji o braku formacji obrony cywilnej na terenie gminy.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.